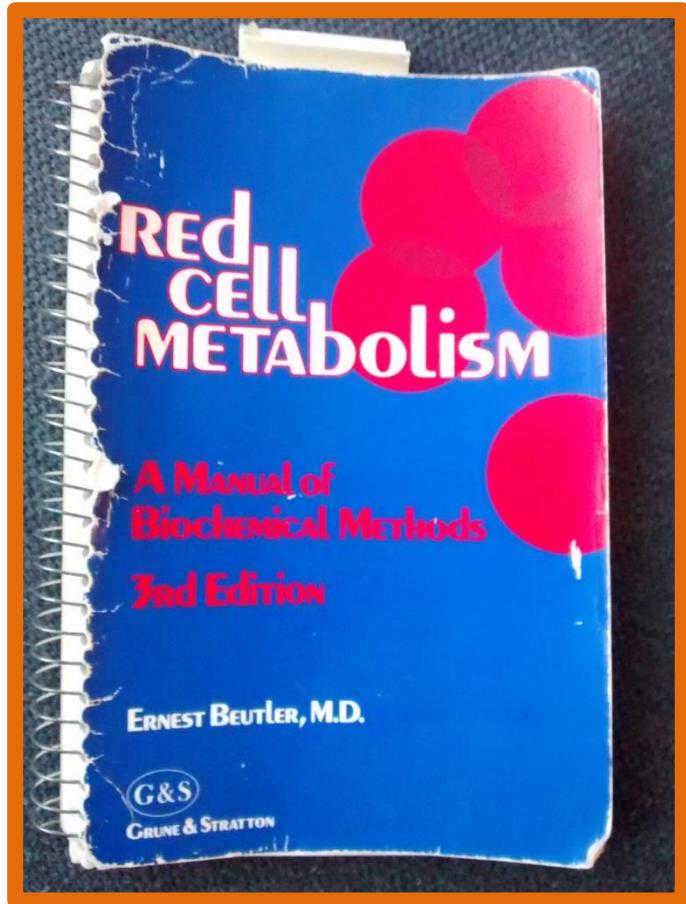

RBC enzym assays: (d)efficiënt

Dieter Ory

Supervisor: Prof. D. Kieffer

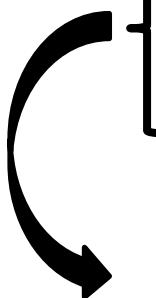

Overzicht

- Introductie
  - RBC enzym deficiëntie
  - Laboratorium diagnose
- Appraisal
- Conclusie & actiepunten

RBC enzym deficiëntie

- Genetische aandoening: mutaties in genen coderend voor RBC metabole enzymen
- Autosomaal recessief - X-linked
- Metabole gevolgen:
  - toegenomen oxidatieve stress
  - verstoerde cellulaire energie balans
  - nucleotide metabolisme

Hemolytische anemie

RBC enzym deficiëntie

– Klinisch:

- Geelzucht, splenomegalie
- Soms: neurologisch dysfunctioneren, mentale retardatie

– Therapie

- Milde anemie: geen
- Ernstige anemie: supportief (transfusie)

– Preventie

Meest voorkomende RBC enzym deficiënties

eigenschap	Pyruvaat kinase (PK)	Glucose-6-fosfaat dehydrogenase (G6PD)
voorkomen	1:20 000	400 miljoen cases
geografie	wereldwijd	tropisch Afrika en Azië, Midden-Oosten, Middellandse Zee
overerving	autosomaal recessief	X-linked
functie	50% van totale ATP productie in RBC	Reducerend vermogen
klinisch	milde tot ernstige transfusie-afhankelijke hemolytische anemie	meestal asymptomatisch maar acute hemolyse kan ontstaan door verhoogde oxidatieve stress (specifieke geneesmiddelen, bonen of infecties)

Meer zeldzame RBC enzym deficiënties

Enzym	Rol in RBC's	Gerapporteerde cases
Adenosine deaminase	Nucleotide metabolisme	3 families, geen mutaties
Adenylate kinase	Nucleotide metabolisme	12 families, 7 mutaties
Aldolase	Embden-Meyerhof pathway	6 cases, 4 mutaties
Fosfofructokinase	Embden-Meyerhof pathway	50-100 cases, 17 mutaties
Fosfoglycerate kinase	Embden-Meyerhof pathway	40 cases, 19 mutaties
Glucosefosfaat isomerase	Embden-Meyerhof pathway	>50 families, 31 mutaties

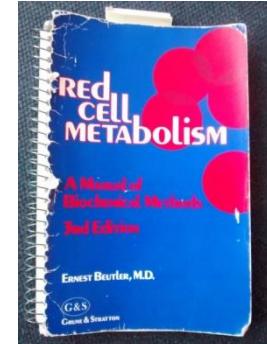
Meer zeldzame RBC enzym deficiënties

Enzym	Rol in RBC's	Gerapporteerde cases
Gereduceerd glutathion (GG)	Glutathion metabolisme	>62 families
Glutathion peroxidase (GPX)	Glutathion metabolisme	~ 17 cases*
Glutathion reductase (GR)	Glutathion metabolisme	2 families, 3 mutaties
Glutathione synthetase	Glutathion metabolisme	>50 families, 32 mutaties
Hexokinase (HK)	Embden-Meyerhof pathway	20 cases, 5 mutaties
Methemoglobine reductase (MetR)	Cytochroom b5 reductase	>40 mutaties
Triosefosaat Isomerase	Embden-Meyerhof pathway	50-100 cases, 18 mutaties

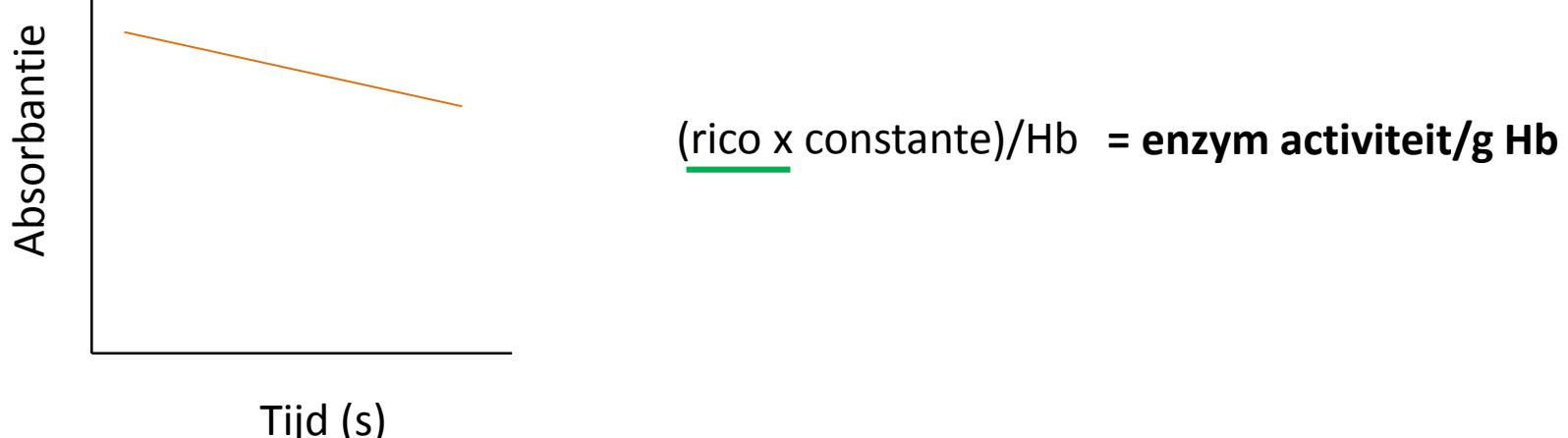
*17 cases were found via Pubmed search but not all articles were available in English

Laboratorium diagnose

- 1) Bereiding hemolysaat
- 2) Analyse enzymactiviteit

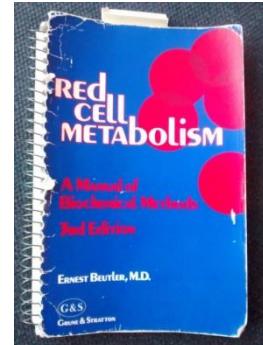

[NADH] ↓

Introductie

PK

G6PD

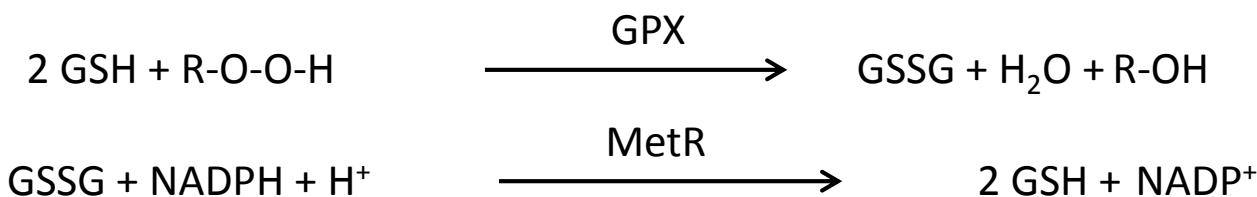
HK

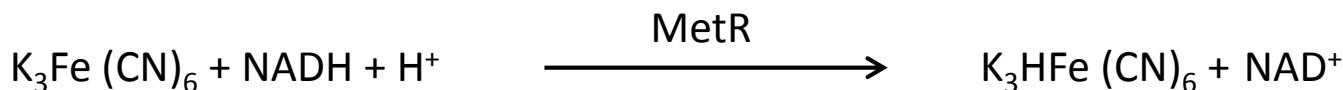
GR

GPX

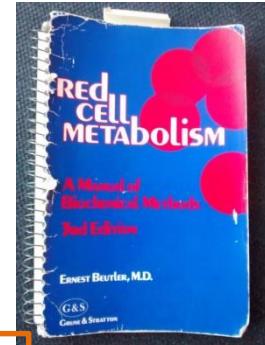
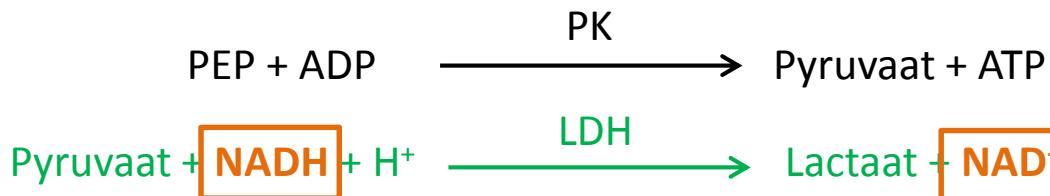

MetR

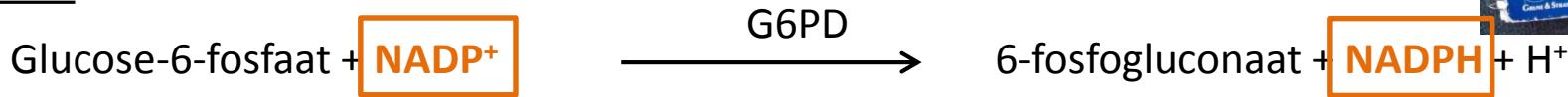

Introductie

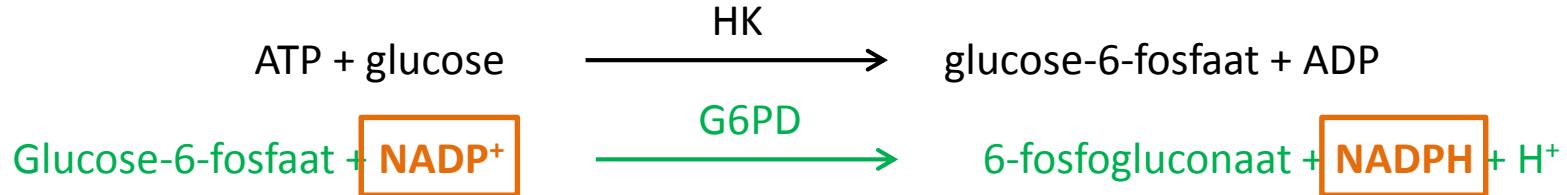
PK

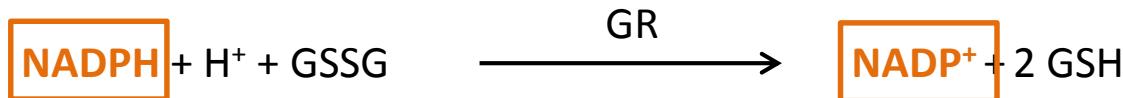
G6PD

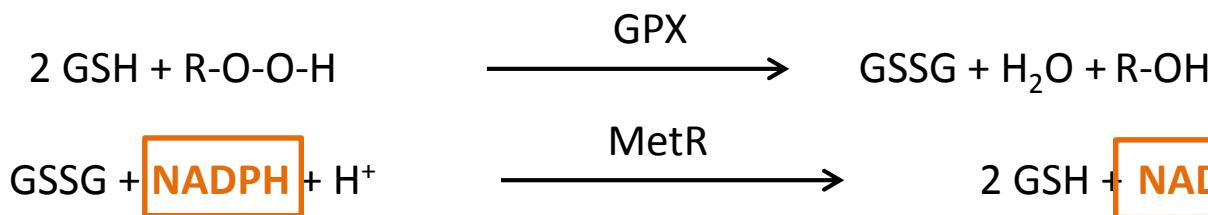
HK

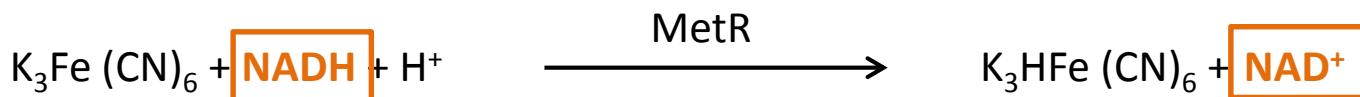
GR

GPX

MetR

Vragen:

- Zijn RBC enzym assays geïntroduceerd door E. Beutler nog steeds de gouden standaard?
  - Literatuur studie
  - Vergelijking 2 referentie centra
  - Aanpassingen?
- Is optimalisatie vanuit pre-analytisch en kwalitatief standpunt nodig en haalbaar?
- Moeten UZ Leuven referentie-waarden voor de enzym assays aangepast worden?
- Is karakterisatie op DNA level altijd nodig?

Vragen:

- Zijn RBC enzym assays geïntroduceerd door E. Beutler nog steeds de gouden standaard?
  - Literatuur studie
  - Vergelijking 2 referentie centra
  - Aanpassingen?
- Is optimalisatie vanuit pre-analytisch en kwalitatief standpunt nodig en haalbaar?
- Moeten UZ Leuven referentie-waarden voor de enzym assays aangepast worden?
- Is karakterisatie op DNA level altijd nodig?

Literatuur studie

Blood Reviews (2007) 21, 217–231

REVIEW

INTERNATIONAL JOURNAL OF LABORATORY HEMATOLOGY

www.elsevierhealth.com/journals

Rare hereditary red blood cell enzymopathies associated with hemolytic anemia – pathophysiology, clinical aspects, and laboratory diagnosis

P. KORALKOVA*, W. W. VAN SOLINGE†, R. VAN WIJK†

*Department of Biology, Faculty of Medicine and Dentistry, Palacky University, Olomouc, Czech Republic

†Department of Clinical Chemistry and Haematology, University Medical Center Utrecht, Utrecht, the Netherlands

nase deficiency: The genotype-association

^{1,*}, Elisa Fermo ^a, Paola Bianchi ^a, Chiarelli ^{b,c,1}, Giovanna Valentini ^{b,c,1}

^ane IRCCS Ospedale Maggiore Policlinico, Pavia, Italy; ^bUniversity of Pavia, Pavia, Italy; ^cIRCCS Ospedale Maggiore Policlinico, Pavia, Pavia, Italy

Glucose-6-phosphate dehydrogenase deficiency

M D Cappellini, G Fiorelli

Lancet 2008; 371: 64–74

Department of Internal Medicine, University of Milan, Polyclinico, Mangiagalli, Regina Elena Foundation IRCCS, Via F Sforza 35, Milan, Italy
(Prof M D Cappellini MD, Prof G Fiorelli MD)

Red Cell Enzymes

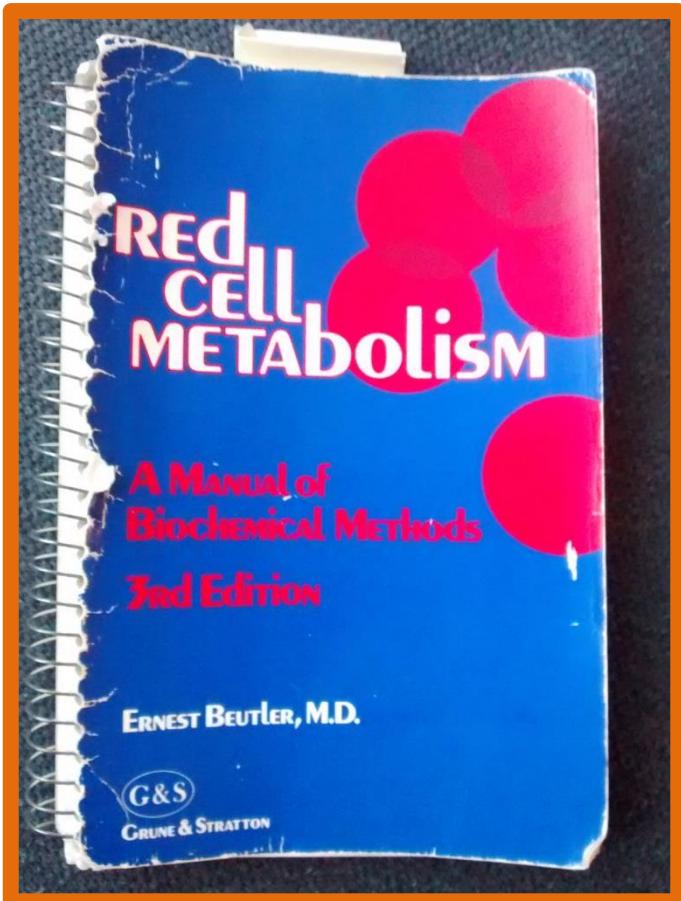
Josef T. Prchal and Xylina T. Gregg

Glucose-6-phosphate Dehydrogenase Laboratory Assay: How, When, and Why?

Angelo Minucci, Bruno Giardina, Cecilia Zuppi and Ettore Capoluongo

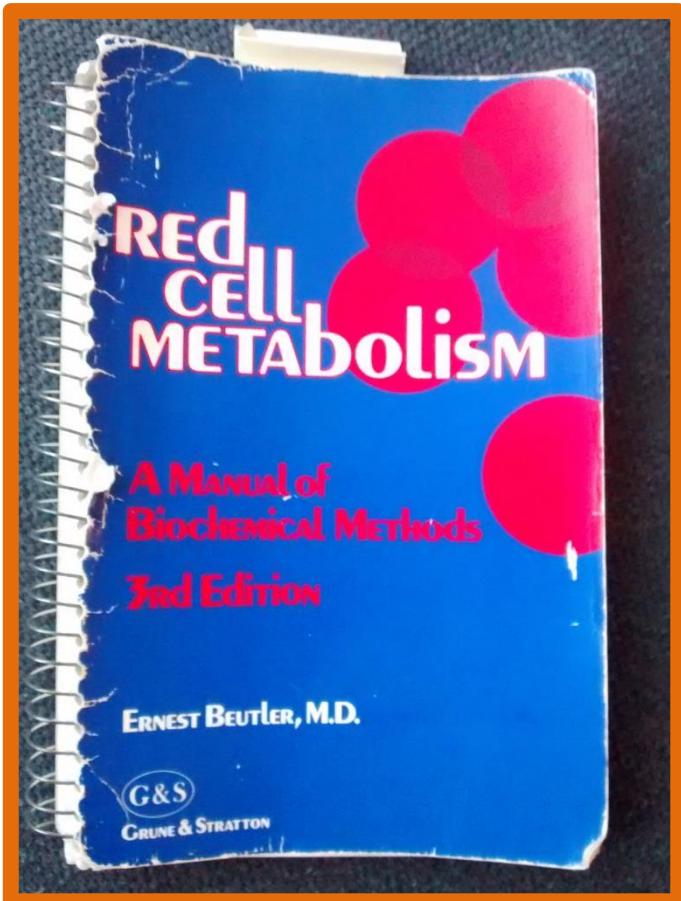
Laboratory of Clinical Molecular Biology, Institute of Biochemistry and Clinical Biochemistry, Catholic University of Rome, Rome, Italy

Literatuur studie

= nog steeds gouden standaard

Vergelijking referentie centra

= nog steeds gouden standaard

Appraisal: Methoden E. Beutler

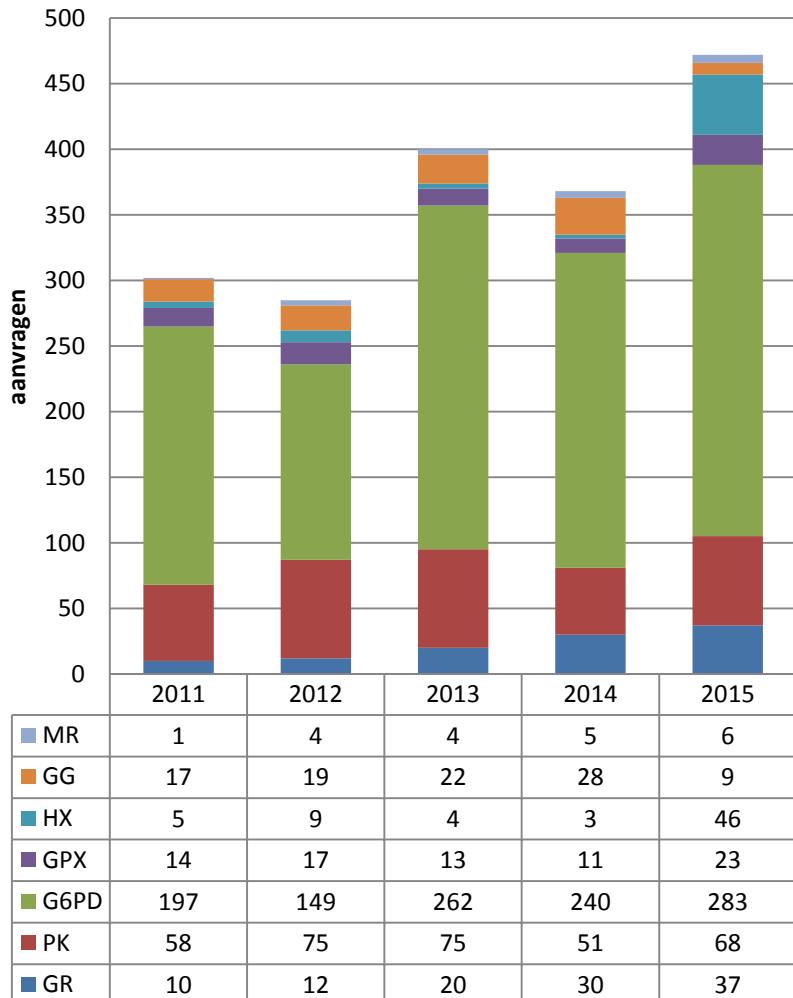
Enzymes	UZ Leuven	Ander Belgisch Lab	Nederlands Lab
Glucose-6-fosfaat dehydrogenase	✓	✓	✓
Pyruvaat kinase	✓	✓	✓
Hexokinase	✓	✓	✓
Adenosine deaminase	✗	✗	✓
Adenylaat kinase	✗	✗	✓
Bifosfoglyceraat mutase	✗	✗	✓
FBP-aldolase	✗	✗	✓
Fosfofructokinase	✗	✗	✓
Fosfoglyceraat kinase	✗	✗	✓
Glucosefosfaat isomerase	✗	✓	✓
Glutathion peroxidase	✓	✗	✗
Glutathion reductase	✓	✗	✓
Gereduceerd glutathion	✓	✗	✗
Methemoglobine reductase	✓	✗	✗
Triosefosfaat isomerase	✗	✗	✓

Gerapporteerde cases

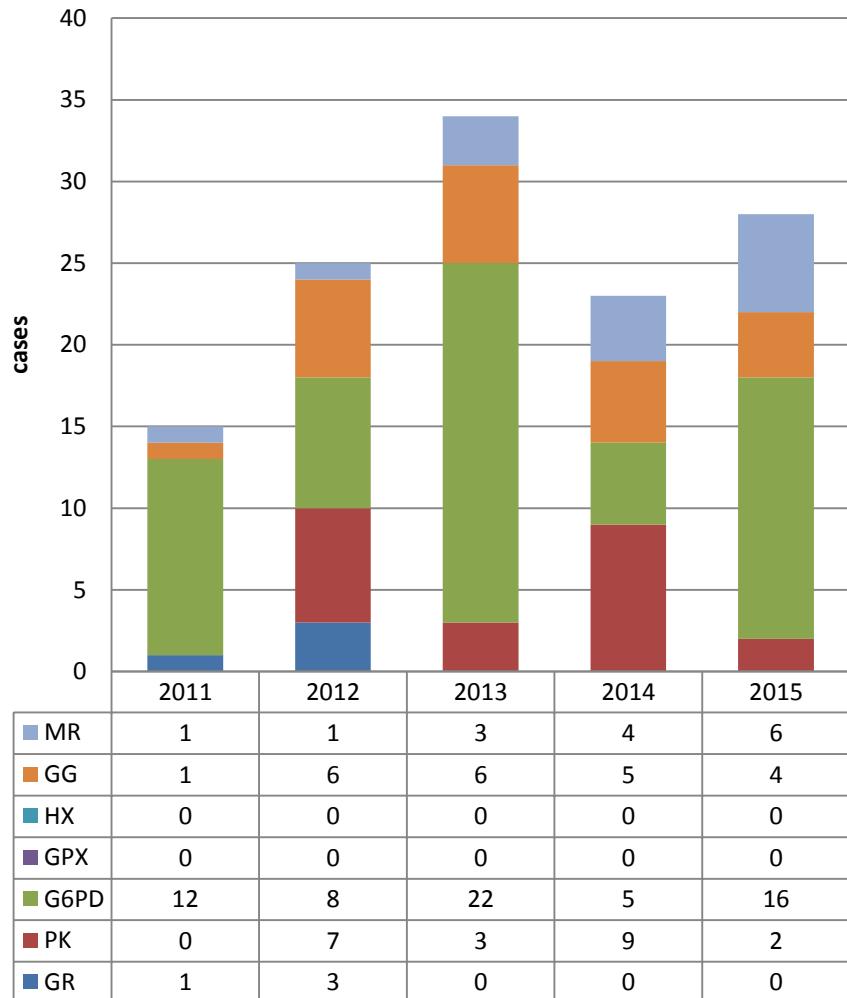
Enzymen	Gerapporteerde cases/mutaties
<i>G6PD</i>	>400 miljoen wereldwijd, >160 mutaties
<i>PK</i>	>500 families, >200 mutaties
<i>HK</i>	20 cases, 5 mutaties
<i>MetR</i>	>40 mutaties
<i>GR</i>	2 families, 3 mutaties
<i>GG</i>	>62 families
<i>GPX</i>	17 cases*

*17 cases were found via Pubmed search but not all articles were available in English

Aanvragen 2011-2015

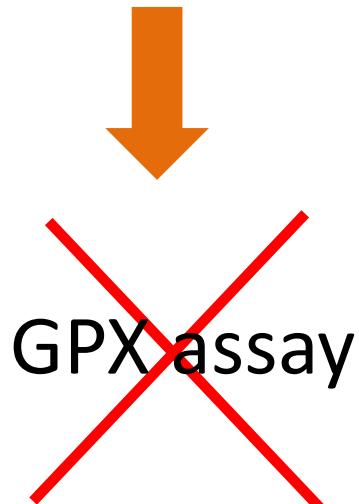

Cases 2011-2015

Aanpassingen?

- Op basis van:
  - Literatuur
  - Bezoek referentie centra

GPX assay

A large red 'X' is drawn over the text "GPX assay".

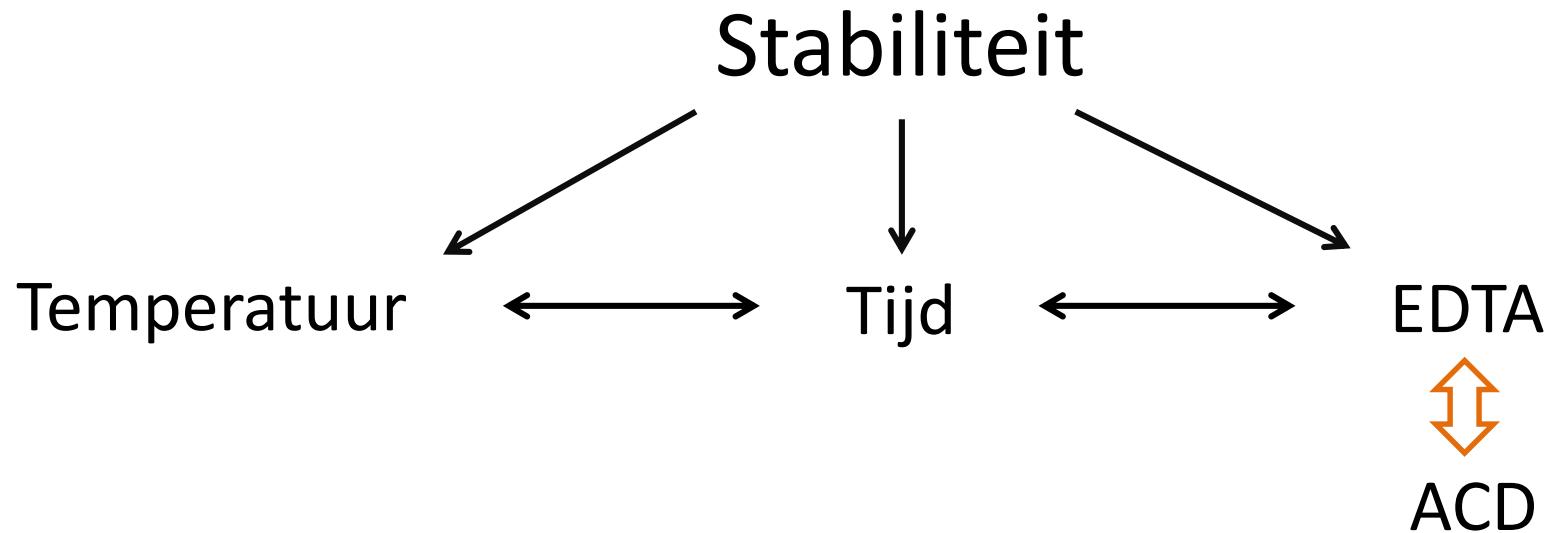
GPI assay

The text "GPI assay" is enclosed in a green rectangular box.

Vragen:

- Zijn RBC enzym assays geïntroduceerd door E. Beutler nog steeds de gouden standaard?
  - Literatuur studie
  - Vergelijking 2 referentie centra
  - Aanpassingen?
- Is optimalisatie vanuit pre-analytisch en kwalitatief standpunt nodig en haalbaar?
- Moeten UZ Leuven referentie-waarden voor de enzym assays aangepast worden?
- Is karakterisatie op DNA level altijd nodig?

Pre-analytische optimalisatie

- Literatuur
- Experimenten

Pre-analytische optimalisatie: literatuur

Enzymen	Tube	<u>Aanbevolen</u>	
		Temperatuur (°C)	Bewaartijd (dagen)
<i>PK</i>	ACD/EDTA	4-8	20
<i>G6PD</i>	ACD/EDTA	4-8	7
<i>HK</i>	EDTA	4-8	4
<i>MetR</i>	ACD/EDTA	4-8	22
<i>GR</i>		geen data beschikbaar	
<i>GPX</i>		geen data beschikbaar	
<i>GG</i>		geen data beschikbaar	

Pre-analytische optimalisatie: experimenten

Experiment stabiliteit:

- Bloed van 10 gezonde vrijwilligers
- ACD ⇔ EDTA
- Analyses ifv tijd
- Kamertemperatuur ⇔ 4-8 °C
- Limiet: enzym-activiteit dag 1 ± 15%

Appraisal: pre-analytische fase & QC

Dag 1: Bepaling enzym activiteit in duplo ± 15%

Start metingen ifv tijd

Dag 2

Dag 3

Dag 7

Dag 14

Dag 21

PK

G6PD

GR

GG

Dag 2				Dag 3						Dag 7						Dag 14						Dag 21			
EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C		
8,1	8,2	9,5	10	9,8	8	10,3	9,8	9,6	8,8	9,8	7,8	9,2	8,7	2,7	6,5	8	7,3	3,1	6,3						
7,1	8,4	7,6	7,3	7,7	9,1	7,6	7,6	7,9	5,9	7,9	7,1	5,9	7,5	6,9	7,3	6,3	7,6	7,1	7,3						
8,2	5,2	7,8	7,1	7,3	8,2	8,3	8	8,4	6,9	7,2	8,1	7,8	7,1	5,6	7,4	6,9	7,6	5,2	7,1						
7,9	6,3	8,6	7,5	7,5	8	8,6	7,7	9,2	7	8,3	7,3	7,4	7,9	6,6	7,7	7,2	8,1	6,1	7,6						
7,1	8	8,8	7,4	6,9	8	7,5	7,5	7,8	7,3	7,2	7,1	6,5	7	7,7	7,1	6,5	8	6,9	7,3						
5,9	6,6	6,7	6,6	5,2	5,2	5,8	5,9	6,4	5,6	6,7	5	4,8	5,9	6,3	4,7	5	6,5	6,2	5,7						
6,2	8,9	8,9	8,3	6,9	8	8	7,4	9,1	7,6	7,7	7,1	7,8	7,6	6,6	7,1	7,5	7,7	5,9	7,3						
4,3	5,5	4,8	6,9	3,6	5,1	5,7	4	5,1	3,1	5	4,2	4,4	4,4	4,6	4,6	4,9	4,7	5,1							
7,8	9,4	8,7	9,3	9,6	10,1	8,8	8,9	9,5	7,7	8,1	7,9	4,3	8,5	9	9,1	8,3	6,7								
6,7	7,5	7,8	6,4	5,8	7,4	7,8	6,1	5,3	5,9	7,8	6,2	6,3	6,1	6,5	6,5	6,8	6,4	5,8							

Dag 2				Dag 3						Dag 7						Dag 14						Dag 21			
EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C		
7,4	7	11,1	8	7,9	7,2	8,6	7	8,6	11	8,5	7,3	6,6	8,7	8,1	9,2	5,7	8,7	8,2	7,5						
8,3	9,4	6,5	9	8,6	14,6	9,2	7,7	9,2	8,5	9	8,4	7,6	9,8	9,3	10,4	5,9	9,6	9,4	8,8						
8	8,1	6	9,6	8,1	12,7	8,3	7,8	8,2	7,6	7,8	7,5	5,3	9,1	8,1	8,8	5,7	8,9	8,6	7,2						
7,4	8	7,9	9,1	8,3	7,8	8,2	7,5	7,7	7,8	8,8	7,8	7,4	10,8	7,8	8,9	5,6	10,1	8,8	7,9						
8,5	7,6	7,4	9,3	8,8	6,2	9,2	7,9	8,4	9,1	7,4	9,4	7,7	9,2	6,7	9,6	9,1	8,9								
7,8	7,8	5,8	7,8	7,8	7,2	7,7	8,7	7,9	8,1	8,2	7,9	7,7	10,5	8,1	8,5	4,7	8,7	8,3	8,1						
7,9	8,6	10,8	7,8	7,6	7,6	7,7	8	8,4	9,2	8,9	8	7,4	10,3	9,6	8,6	5,7	8,7	8	7,7						
8,4	7,3	10,1	8,8	8,6	7,1	9,4	8,3	7,5	7,5	8,5	6,6	7	10,1	7	8,5	5,4	9	8,1	7,8						
7,4	7,7	8	9,3	8,1	7,3	7,9	4,2	7,6	7,9	8,6	7,1	6,6	9,2	7,4	8,7	5,1	8,5	8,2	7,7						
10,3	11,6	11,5	10,9	9,6	9,3	10,3	8,3	10,1	9,3	11,9	9,5	10,8	11,3	8,7	10,7	7,3	10,6	9,7	10,2						

Dag 2				Dag 3						Dag 7						Dag 14						Dag 21			
EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C		
4,2	4	4	4,1	3,7	3,5	4,4	4,6	2,9	3,8	4	3,6	4,3	4	4,3	4,3	4	4,2	4,1	3,2						
3,4	3,1	3,2	2,7	3	3	3,1	3,2	3	2,5	3	2,5	3,1	3,1	3,1	3	3,2	3,1	3	3,1						
2,9	2,8	2,6	3,4	2,6	2,7	3,1	2,7	3,1	2,7	2,7	2,5	3,3	3	3,7	2,9	4,8	3,3	4,7	3						
4,3	4	4,6	4	3,9	3,9	4,6	4,5	4	3,9	3,6	2,6	4,3	4,1	4,1	4,6	5,3	3,2	3,4	4,1						
2,9	2,6	2,8	3,1	2,5	2,6	2,8	2,5	3,2	2,3	2,3	2,1	3,2	3,3	2,8	2,5	4,1	3,7	2,4	2,3						
3,3	3,1	3,5	3,4	3,5	3,5	3,3	3,5	3,8	2,9	3,1	3,1	4,4	3,5	4,8	3,3	4,4	4	4,6	3,2	3,2					
3,7	3,8	3,7	3,7	3,1	2,9	3,2	3,1	3,1	3,2	2,2	3,7	4,2	3,6	3,4	3	4,2	3,4	3,6	3,1						
3,8	3,4	4,1	3,7	3,5	3,3	3	3,3	3,6	3,1	3,1	2,8	4,2	4	4,3	4,3	4,3	3,1	3,7	3,6						
3,8	4,9	3,9	4,1	3,9	3,7	3,8	3,4	4	3,4	3,7	3,1	4,8	4,5	4,9	3,4	4,8	3,9	5,5	3,6						
4,1	2,6	3,8	3,7	3,2	3,5	3,6	3,9	3,3	2,6	2,8	2,4	3,8	3,2	4,5	3,4	4,2	3	4,3	3,1						

Dag 2				Dag 3						Dag 9						Dag 14						Dag 21			
EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C	EDTA KT	EDTA 4°C	ACD KT	ACD 4°C		
0,66	0,68	0,63	0,68	0,48	0,7	0,65	0,67	0,03	0,56	0,51	0,64	0,04	0,26	0,6	0,64							0,51	0,55		
0,71	0,8	0,73	0,76	0,47	0,8	0,66	0,75	0,03	0,55	0,61	0,69	0,04	0,21	0,58	0,71							0,52	0,62		
0,61	0,64	0,68	0,62	0,25	0,62	0,55	0,58	0,03	0,32	0,54	0,6	0,05	0,05	0,5	0,61							0,42	0,53		
0,8	0,91	0,79	0,91	0,52	0,85	0,76	0,85	0,03	0,63	0,68	0,78	0,04	0,18	0,67	0,8							0,58	0,75		
0,68	0,75	0,69	0,77	0,47	0,72	0,7	0,72	0,03	0,49	0,59	0,7	0,03	0,1	0,59	0,73							0,52	0,63		
0,62	0,69	0,67	0,76	0,36	0,69	0,62	0,68	0,02	0,46	0,56	0,63	0,03	0,21	0,59	0,66							0,5	0,58		
0,76	0,9	0,85	0,87	0,54	0,87	0,78	0,82	0,03	0,64	0,71	0,82	0,04	0,18	0,71	0,83							0,62	0,73		
0,8	0,86	0,83	0,84	0,68	0,85	0,74	0,82	0,04	0,64	0,64	0,78	0,04	0,2	0,69	0,8							0,65	0,71		
0,72	0,81	0,79	0,8	0,34	0,76	0,69	0,77	0,04	0,04	0,65	0,71	0,03	0,04	0,65	0,75							0,57	0,64		
0,65	0,7	0,67	0,72	0,43	0,68	0,66	0,71	0,06	0,52	0,52	0,63	0,03	0,14	1,04	0,65							0,49	0,57		

Pre-analytische optimalisatie: literatuur + experimenten

Enzymes	Tube	<u>Aanbevolen Temperatuur (°C)</u>	Bewaartijd (dagen)	Stabiliteitsexperiment UZ Leuven
<i>PK</i>	ACD/EDTA	4-8	20	EDTA – 4-8 °C – 14 dagen
<i>G6PD</i>	ACD/EDTA	4-8	7	EDTA/ACD – 4-8 °C – 7 dagen
<i>HK</i>	EDTA	4-8	4	experiment gepland
<i>MetR</i>	ACD/EDTA	4-8	22	experiment gepland
<i>GR</i>	geen data beschikbaar			EDTA – 4-8 °C – 14 dagen
<i>GPX</i>	geen data beschikbaar			experiment gepland
<i>GG</i>	geen data beschikbaar			ACD – 4-8 °C – 14 dagen

Kwaliteitscontrole

- G6PD
  - Commercieel beschikbaar
  - UK NEQAS (mei 2016)
- Andere
  - Niet commercieel beschikbaar
  - Interne controle obv bloed gezonde vrijwilliger (~ bezochte referentie centra)
  - Evaluatie in UZ Leuven
- Enzyme assays in duplo – ratio met hexokinase

Vragen:

- Zijn RBC enzym assays geïntroduceerd door E. Beutler nog steeds de gouden standaard?
  - Literatuur studie
  - Vergelijking 2 referentie centra
  - Aanpassingen?
- Is optimalisatie vanuit pre-analytisch en kwalitatief standpunt nodig en haalbaar?
- Moeten referentie-waarden voor de enzym assays in UZ Leuven aangepast worden?
- Is karakterisatie op DNA level altijd nodig?

Verifiëren referentie-waarden

- Analyse bloed 10 gezonde vrijwilligers
  - G6PD
    - Nu: 4.1 – 7.9 U/g Hb
    - 65% hoger dan 7.9 U/g Hb
    - Toekomst: 4.6 – 13.5 U/g Hb
  - PK, GR en GG
    - 100% binnen respectievelijke referentie-waarden
  - To do: HK en MetR

Vragen:

- Zijn RBC enzym assays geïntroduceerd door E. Beutler nog steeds de gouden standaard?
  - Literatuur studie
  - Vergelijking 2 referentie centra
  - Aanpassingen?
- Is optimalisatie vanuit pre-analytisch en kwalitatief standpunt nodig en haalbaar?
- Moeten UZ Leuven referentie-waarden voor de enzym assays aangepast worden?
- Is karakterisatie op DNA level altijd nodig?

Literatuur

Enzym	Genetische analyse?	Referentie
<i>PK</i>	Confirmation of the diagnosis on DNA level	Koralkova et al., 2014
	Due to large number of the mutations it is difficult to replace enzymatic assays with molecular diagnostic methods	Prchal & Gregg, 2005
	Care must be taken in interpreting in vitro PK assays	Zanella et al. 2005, 2007
	DNA testing enables prenatal diagnosis	Baronciani & Beutler, 1994
<i>G6PD</i>	Confirmation of the diagnosis on DNA level	Koralkova et al., 2014
	Molecular diagnostic methods can be used for the diagnosis of females who are heterozygous for common variants	Prchal & Gregg, 2005
	DNA-based test for the screening of the most frequent mutations in a specific geographical area can be used as an alternative tool to the biochemical assay	Minucci et al., 2009
	Molecular analysis is the only method by which a definitive diagnosis can be made of a female's status	Cappellini et al., 2008

- Literatuur
  - Karakterisatie op DNA level mogelijk
  - Geen duidelijke guidelines
  - Doch evidentie voor G6PD bij vrouwen
- Referentie centra
- UZ Leuven
  - mogelijkheid aanbieden om stalen op te sturen

Conclusie

- Methoden geïntroduceerd door E. Beutler nog steeds gouden standaard
- Duidelijke indicatie om G6PD, PK en HK te behouden
- GPX assay klinisch minder relevant en kan verlaten worden
- Voldoende evidentie om glucosefosfaat isomerase (GPI) te implementeren (overleg met clinici)
- Referentie-waarden voor G6PD zullen worden aangepast, voor anderen geen verdere actie vereist
- Stabiliteit gegevens updaten in labogids
- Genetische testen niet implementeren in UZ Leuven, wel mogelijkheid aanbieden via extern centrum

Actiepunten

- Stabiliteitsexperimenten voor HK en MetR
- Verifiëren referentie-waarden voor HK en MetR
- Evaluatie interne kwaliteitscontrole voor alle enzym assays
- EKE UK NEQAS voor G6PD
- Evaluatie van mogelijke implementatie van duplo assays - ratio met hexokinase

